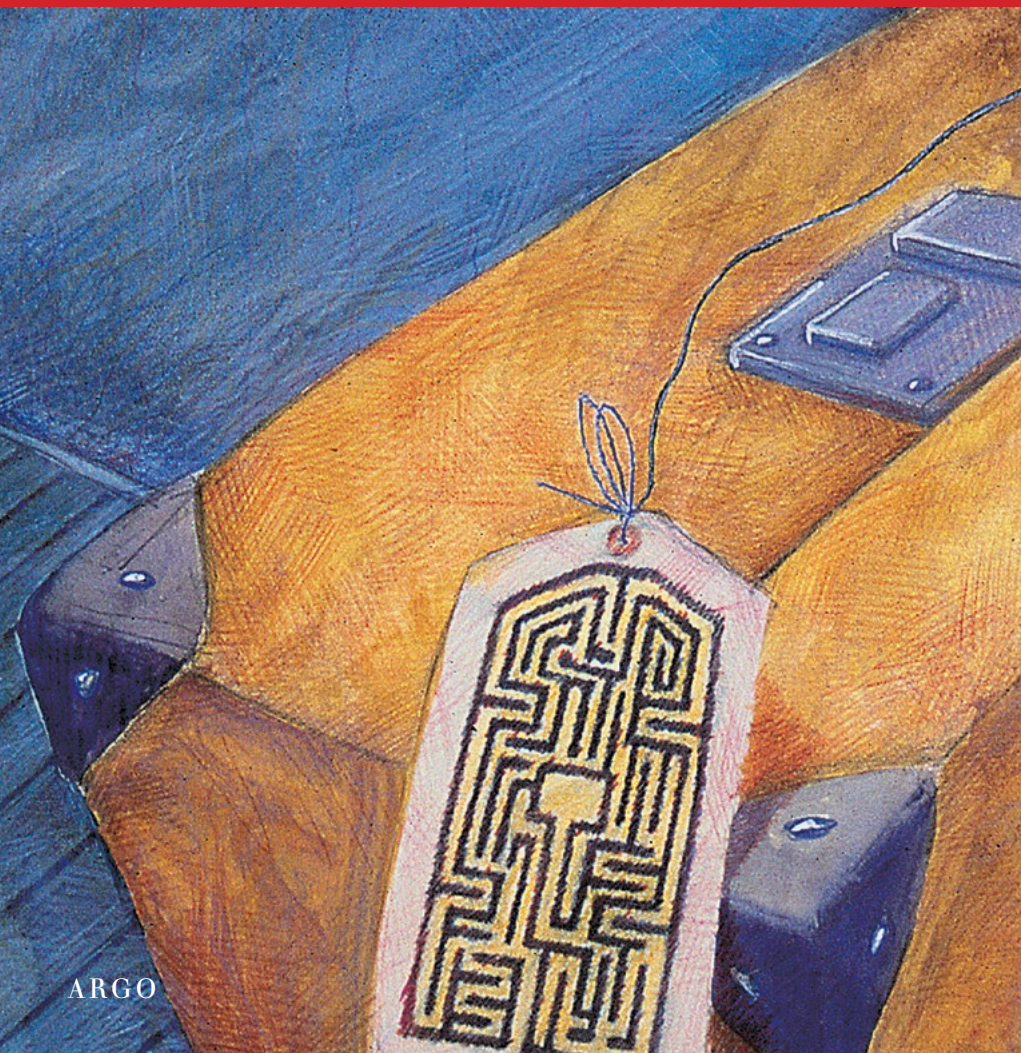

MARK HADDON

Podivný případ se psem

ARGO

**MARK
HADDON**

**Podivný případ
se psem**

ARGO 2014

PŘELOŽILA KATEŘINA NOVOTNÁ

© Argo, 2003, 2014

Copyright © Mark Haddon 2003

Translation © Kateřina Novotná, 2003

ISBN 978-80-257-1227-6

Tuto knihu věnuji Sos

Děkuji Kathryn Heymanové, Clare Alexanderové,
Kate Shawové a Davovi Cohenovi

[2]

Bylo 7 minut po půlnoci. Uprostřed trávníku před domem paní Shearsově ležel pes. Oči měl zavřené. Vypadal, že leží na boku a běží, tak jak to psi dělávají, když se jim ve snu zdá, že honí kočku. Pes ale neběžel ani nespal. Pes byl mrtvý. Trčely z něho vidle. Nepokácely se, takže jejich hroty musely projít psem skrz naskrz a zapíchnout se do země. Usoudil jsem, že pes byl pravděpodobně zabítý těmi vidlemi, protože na něm nebylo vidět žádná jiná zranění a myslím, že byste nezabodli vidle do psa, který by už umřel na něco jiného, například na rakovinu nebo při autonehodě. Tím jsem si ale nebyl jistý.

Prošel jsem vrátky paní Shearsově a zavřel je za sebou. Přešel jsem trávník a klekl si ke psovi. Položil jsem mu ruku na čumák. Byl ještě teplý.

Pes se jmenoval Wellington. Patřil paní Shearsově, což byla naše přítelkyně. Bydlela na protější straně ulice, o dva domy vlevo.

Wellington byl pudl. Nepatřil k těm malým pudlům, co mají umělecké účesy, byl to velký pudl. Měl černý kudrnatý kožíšek, ale když jste se podívali zblízka, bylo vidět, že kůže pod srstí je bledě žlutá, jako u kuřat.

Hladil jsem Wellingtona a přemýšlel, kdo ho zabil a proč.

[3]

Jmenuji se Christopher John Francis Boone. Zním všechny země na světě i jejich hlavní města a všechna prvočísla až do 7507.

Když jsem se poprvé setkal se Siobhan, ukázala mi tenhle obrázek

a já věděl, že to znamená „smutný“, což je to, co jsem cítil, když jsem našel mrtvého psa.

Potom mi ukázala tenhle obrázek

a já věděl, že to znamená „šťastný“, jako když si čtu o cestách Apolla do vesmíru nebo když jsem ve 3 nebo ve 4 hodiny ráno ještě vzhůru a můžu se procházet sem a tam po ulici a představovat si, že jsem jediný člověk na celém světě.

Pak nakreslila pár dalších obrázků

ale já neuměl říct, co znamenají.

Poprosil jsem Siobhan, aby nakreslila hodně takových tvářiček a potom k nim napsala, co přesně znamenají. Ten kousek papíru jsem měl v kapse a vytáhl ho ven, když jsem nerozuměl, co někdo říká. Bylo ale hodně těžké rozhodnout, který z nákrešů se obličejí, co ten člověk právě udělal, podobá nejvíc, protože obličeje lidí se rychle střídají.

Když jsem řekl Siobhan, že tohle dělám, popadla tužku a jiný papír a prohlásila, že z toho jsou lidi pravděpodobně úplně

a pak se rozesmála. A tak jsem původní list papíru roztrhal a zahodil. A Siobhan se mi omluvila. Takže teď když nevím, co někdo říká, zeptám se, co tím myslí, nebo jdu pryč.

[5]

Vytáhl jsem vidle ze psa, oběma rukama jsem ho zvedl a sevřel v náručí. Z otvorů po vidlích mu tekla krev.

Mám psy rád. Vždycky víte, co si pes myslí. Má čtyři nálady. Je šťastný, smutný, podrážděný nebo soustředěný. Psi jsou taky věrní a nelžou, protože neumějí mluvit.

Choval jsem psa 4 minuty, když jsem zaslechl ječení. Zvedl jsem hlavu a viděl, že od dvorku ke mně běží paní Shearsová. Na sobě měla pyžamo a domácí kabátek. Nehty u nohou měla jasně růžově nalakované a nebyla obutá.

Křičela, „Cos to sakra udělal mému psovi?“

Nemám rád, když na mě lidi křičí. Přepadne mě hrůza z toho, že mě chtějí uhodit nebo že se mě dotknou, a nevím, co se bude dít.

„Nech toho psa,“ křičela. „Nech toho zatracenýho psa, prokristapána.“

Položil jsem psa na trávník a ustoupil o 2 metry dozadu.

Sklonila se. Myslel jsem, že teď zvedne psa sama, ale neudělala to. Možná si všimla, kolik tam je krve, a nechtěla se umazat. Místo toho začala znovu ječet.

Zakryl jsem si uši rukama a zavřel jsem oči a předkláněl se dopředu, až ze mě bylo klubíčko s čelem přitlačeným do trávy. Tráva byla mokrá a studená. Bylo to příjemné.

[7]

Tohle je román o záhadné vraždě.

Siobhan říkala, že bych měl napsat něco, co bych si chtěl sám přečíst. Já čtu hlavně knihy o vědě a o matematice. Nemám rád normální romány. V normálních románech lidi říkají věci jako: „Jsem protkána železem, stříbrem a žilkami usazenin. Nedokážu se sevřít v tvrdou pěst, již zatínají ti, kteří jsou nezávislí.“¹ Co to znamená? Nevím. Neví to ani táta. Ani Siobhan, ani pan Jeavons. Ptal jsem se jich.

¹ Tuhle knihu jsem objevil v městské knihovně, když mě máma jednou vzala do města.

Siobhan má dlouhé světlé vlasy a nosí brýle ze zelené umělé hmoty. A pan Jeavons voní mýdlem a chodí v hnědých botách, ve kterých je asi 60 drobounkých kulatých dírek v každé.

Mám ale moc rád romány o záhadných vraždách. A tak píšu román o záhadné vraždě.

V románu o záhadné vraždě musí někdo přijít na to, kdo je vrah, a pak ho chytit. A to je hlavolam. Když to je dobrý hlavolam, přijďte někdy na odpověď už před koncem knihy.

Siobhan říkala, že kniha by měla začínat něčím, co by upoutalo pozornost čtenáře. A proto jsem začal psem. Tím psem jsem začal taky proto, že tohle se mi stalo a já si dokážu těžko představit věci, které se mi nestaly.

Siobhan si přečetla první stránku a prohlásila, že to je jinak. To slovo dala do uvozovek, které naznačila pokrčeným ukazováčkem a prostředníčkem obou rukou. Říkala, že v románech se záhadnou vraždou jsou obvykle zabiti lidé. Řekl jsem, že ve **Psovi baskervillském** byli zabiti dva psi, ta doga a kokršpaněl Jamese Mortimera, ale Siobhan řekla, že tohle nebyly oběti vraždy, to že byl sir Charles Baskerville. Říkala, že čtenáři se totiž víc zajímají o lidi než o psy, takže když je v knize zabitý člověk, mají chuť číst dál.

Řekl jsem, že chci psát o něčem skutečném a že znám lidi, co umřeli, ale neznám nikoho, kdo byl zabitý, kromě pana Paulsona, otce Edwarda z naší školy, a to že byla nehoda při plachtění a ne vražda a vlastně jsem ho ani neznal. Řekl jsem taky, že mi na psech záleží, protože jsou věrní a nezávadní, a že někteří psi jsou chytřejší a zajímavější než někteří lidé. Například Steve, co chodí do centra vždycky ve čtvrtek, potřebuje, aby ho krmili, a klacek ani nedonese. Siobhan mě požádala, abych tohle neříkal Stevově matce.

[11]

Potom přijela policie. Policisty mám rád. Mají uniformy a čísla a člověk ví, co od nich má čekat. Byla to policistka a policista. Policistka měla na levém kotníku díрку v punčocháčích a uprostřed dířky zarudlý škrábanec. Policista měl k podrážce boty přilepený velký kus pomerančové slupky, která z jedné strany vykukovala ven. Poli-

cistka objala paní Shearsovou kolem ramen a odváděla ji směrem k domu.

Zvedl jsem hlavu z trávy.

Policista si podřepil vedle mě a řekl, „Byl byste tak laskav, mladý muži, a vysvětlil mi, co se to tu děje?“

Vstal jsem a odpověděl jsem, „Ten pes je mrtvý.“

„To vidím taky,“ řekl.

„Myslím, že toho psa někdo zabil,“ řekl jsem.

„Jak jsi starý?“ zeptal se.

Odpověděl jsem, „Je mi 15 let, 3 měsíce a 2 dny.“

„A co jsi vlastně v té zahradě dělal?“ zeptal se.

„Držel jsem psa,“ řekl jsem.

„A proč jsi držel toho psa?“ zeptal se.

Tohle byla těžká otázka. Bylo to něco, co jsem chtěl dělat. Mám psy rád. Když jsem viděl, že pes je mrtvý, byl jsem smutný.

Policisty mám taky rád a chtěl jsem na všechny otázky odpovědět tak, jak se má, ale policista mi nedal dost času, abych si mohl správnou odpověď rozmyslet.

„Proč jsi držel toho psa?“ zeptal se znovu.

„Mám psy rád,“ řekl jsem.

„Zabil jsi toho psa?“ zeptal se.

„Nezabil jsem toho psa,“ řekl jsem.

„To jsou tvoje vidle?“ zeptal se.

„Ne,“ řekl jsem.

„Zdá se, že tě to hodně rozrušilo,“ řekl.

Ptal se na spoustu věcí a ptal se moc rychle. Otázky se mi kupily v hlavě jako bochníky v továrně, kde pracuje strýček Terry. Ta továrna je pekárna a strýček obsluhuje krájecí stroj. A kráječ občas nepracuje dost rychle, ale bochníky stále přibývají a nastane zácpa. Já si někdy svoji hlavu představuju jako stroj, ale ne vždycky jako kráječ chleba. Tak líp vysvětlím jiným lidem, co se mi v ní děje.

Policista řekl, „Zeptám se tě znovu...“

Svalil jsem se zpátky do trávy, znovu jsem se zapřel čelem do země a vydal zvuk, kterému táta říká sténání. Tenhle zvuk vydávám vždycky, když mi do hlavy přichází z okolního světa příliš mnoho informací. Je to jako když jste nervózní, držíte rádio u ucha a vyladíte ho uprostřed mezi dvěma stanicemi, takže slyšíte jen prázdné šumění, a pak otočíte knoflíkem hlasitosti na doraz doprava, abyste

slyšeli jenom tohle, a potom víte, že vám nic nehrozí, protože nemůžete slyšet nic jiného.

Policista mě popadl za paži a postavil mě na nohy.

Nelíbilo se mi, že se mě takhle dotýká.

A tak jsem ho praštil.

[13]

Tohle nebude zábavná knížka. Neumím vyprávět vtipy, protože jim nerozumím. Uvedu jako příklad vtip. Je to jeden z těch tátových.

Babička se večer ptá dědečka, jestli může zhasnout.

„Můžeš,“ odpoví dědeček, „ale lampu nech rozsvícenou.“

Proč to má být vtipné, to vím. Zeptal jsem se. Je to proto, že *zhasnout* má dva významy, a ty jsou 1) vypnout proud a 2) umřít, a význam 1 platí jen pro lampu a význam 2 platí jen pro babičku.

Kdybych se pokusil říct sám vtip se slovem, které znamená dvě věci zároveň, bylo by to jako poslouchat dvě různé skladby najednou, což je zneklidňující a zašmodrehané a není to tak příjemné jako prázdné šumění. Je to jako když se dva lidé snaží mluvit na vás najednou a každý říká něco jiného.

A proto v téhle knížce nejsou žádné vtipy.

[17]

Chvíli se na mě díval a nic neříkal. Potom řekl, „Zatýkám tě pro napadení policejního důstojníka.“

To mě trochu uklidnilo, protože tohle policisté říkají v televizi a ve filmech.

A pak řekl, „Důrazně ti doporučuju, abys nastoupil dozadu do policejního auta, protože jestli se znovu pokusíš o nějakou tu svou skopičinu, ty hajzlíku, bude doopravdy zle. Rozuměls?“

Přešel jsem k policejnímu autu, které bylo zaparkované hned

u vrátek. Otevřel zadní dveře a já jsem nastoupil. Vlezl na sedadlo řidiče a vysílačkou zavolal policistku, která byla ještě v domě. Řekl, „Ten spratek mě právě uhodil, Kate. Můžeš počkat u paní Shearsové, než ho odvezu na stanici? Řeknu Tonymu, aby to vzal kolem a vyzvedl tě.“

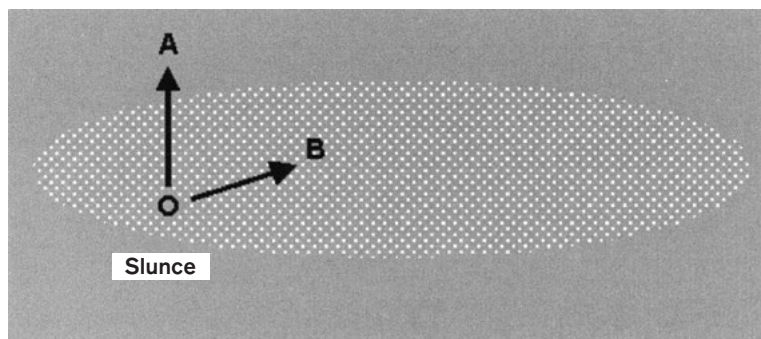
A ona řekla, „Jistě. Přijedu pak.“

Policista řekl „Fajn“ a rozjeli jsme se.

V policejním autě bylo cítit horkou umělou hmotu a vodu po holení a smažené brambůrky.

Jeli jsme směrem do centra města a já se díval na oblohu. Byla jasná noc a bylo vidět Mléčnou dráhu.

Někteří lidé si myslí, že Mléčná dráha je dlouhá čára z hvězd, ale není. Naše galaxie je obrovský disk s hvězdami vzdálenými od sebe sto tisíc světelných let a sluneční soustava leží někde u vnějšího okraje disku.

Když se podíváte ve směru A, v úhlu 90° vůči disku, moc hvězd neuvidíte. Když se ale podíváte ve směru B, uvidíte spousty hvězd, protože se díváte přímo do středu galaxie, a protože galaxie je disk, vidíte pás hvězd.

A pak jsem přemýšlel o tom, jak si vědci dlouho lámali hlavu se skutečností, že obloha je v noci temná, i když ve vesmíru jsou miliardy hvězd a hvězdy musí být v každém směru, ve kterém se podíváte, takže obloha by měla být plná světla z hvězd, protože neexistuje skoro nic, co by světlo letící k Zemi zastavilo.

Potom přišli na to, že vesmír se rozpíná, že všechny hvězdy po velkém třesku spěchají jedna od druhé pryč a že čím dál od nás hvězdy

jsou, tím rychleji letí, některé skoro stejně rychle jako světlo, a proto k nám jejich světlo nikdy nedorazí.

Tohle se mi líbí. Je to něco, k čemu můžete dojít vlastní hlavou, jen tak, že se v noci díváte na oblohu nad sebou a přemýšlíte, aniž byste se museli někoho ptát.

A až se vesmír přestane rozpínat, všechny hvězdy se zpomalí, jako míč, který jste vyhodili do vzduchu, a zastaví se a všechny začnou znovu padat směrem k jádru vesmíru. A pak už nám nebude nic bránit, abychom viděli všechny hvězdy světa, protože všechny se budou pohybovat směrem k nám, stále rychleji a rychleji, a my budeme vědět, že svět brzy skončí, protože když se v noci podíváme na oblohu, nebude vůbec tma, jenom oslepující světlo miliard a miliard hvězd, a ty všechny budou padat.

Až na to, že tohle nikdo neuvidí, protože to už na Zemi nezůstane žádný lid, aby to viděl. Do té doby už pravděpodobně vyhynou. A i kdyby tam lidé ještě existovali, stejně to neuvidí, protože světlo bude tak oslňující a horké, že všechny spálí, i kdyby žili v podzemních tunelech.

[19]

Kapitoly v knížkách jsou obvykle označeny základními číslovkami 1, 2, 3, 4, 5, 6 a tak dál. Já jsem se ale rozhodl, že svoje kapitoly označím prvočísly 2, 3, 5, 7, 11, 13 a tak dál, protože mám prvočíslo rád.

A takhle prvočísla určíte.

Nejdřív napíšete všechna celá kladná čísla na světě.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	atd.

Potom dáte pryč všechna čísla, která jsou násobkem 2. Potom dáte pryč všechna čísla, která jsou násobkem 5. Potom dáte pryč všechna čísla, která jsou násobkem 4 a 5 a 6 a 7 a tak dál. Čísla, která zbyla, jsou prvočísla.

	2	3		5		7			
11		13				17		19	
		23						29	
31						37			
41		43				47			atd.

Pravidlo pro výpočet prvočísel je docela snadné, ale ještě nikdy nikdo nevymyslel jednoduchý vzorec, který by vám řekl, jestli nějaké doopravdy velikánské číslo je prvočíslo nebo jaké bude to nejbližší. Když je číslo doopravdy, ale doopravdy velké, může počítači trvat léta, než zjistí, jestli je to prvočíslo.

Prvočísla jsou důležitá pro vytváření kódů a v Americe jsou klasifikována jako armádní majetek a když přijdete na nějaké delší než 100 číslic, musíte to oznámit CIA a oni je od vás odkoupí za 10 000 dolarů. Jako způsob obživy by to ale moc dobré nebylo.

Prvočísla jsou to, co zbyde, když odstraníte všechna pravidla. Já myslím, že prvočísla jsou jako život. Jsou velmi logická, ale pravidla pro ně nevymyslíte, ani kdybyste nad nimi strávili všechen čas.

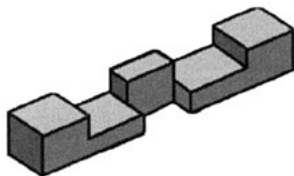
[23]

Když jsem přišel na policejní stanici, přinutili mě, abych si vytáhl tkaničky z bot a vyprázdnil kapsy na pult vpředu pro případ, že bych v nich měl něco, čím bych se mohl zabít nebo co bych mohl použít k útěku nebo k útoku na policistu.

Strážník za pultem měl strašně chlupaté ruce a nehty měl okousané až do krve.

Tohle jsem měl v kapsách:

1. Švýcarský nůž s 13 nástroji včetně kleští stahovaček a pilky a párátka a pinzety
2. Kousek provázku
3. Kousek dřevěné skládačky, která vypadala takhle

4. 3 granule krysího krmení pro Tobyho, mou krysu
5. 1 libru 47 penčí (ta se skládala z 1 librové mince, jedné dvacetipence, dvou desetipencí, jedné pětipence a jedné dvoupence)
6. Červenou kancelářskou svorku
7. Klíč od domu

Měl jsem taky hodinky a oni chtěli, abych je taky odložil na pult, ale řekl jsem, že si je musím nechat, protože potřebuji vědět, kolik je přesně hodin. A když se pokoušeli vzít mi je, začal jsem ječet, takže mi je nechali.

Ptali se mě, jestli mám příbuzné. Řekl jsem, že mám. Ptali se mě, kdo jsou moji příbuzní. Řekl jsem, že táta, ale máma že umřela. A řekl jsem, že to je taky strýček Terry, ale ten je v Sunderlandu a je to tátův bratr, a že to jsou taky dědečkové a babičky, ale tři z nich už umřeli a babička Burtonová že je v domově důchodců, protože je senilní a myslí si, že mě zná z televize.

Potom mě požádali o tátovo telefonní číslo.

Vysvětlil jsem, že má dvě, jedno domů a jedno, které je na mobil, a dal jsem jim obě.

Policejní cela byla hezká. Byla to skoro dokonalá krychle 2 metry dlouhá, 2 metry široká a 2 metry vysoká. Vešlo se do ní přibližně 8 kubických metrů vzduchu. Měla malé zamřížované okno a na protější straně železné dveře s dlouhou úzkou odklápěcí lištou téměř u podlahy, aby se dovnitř daly prostrčit tácy s jídlem, a s posuvným okénkem nahoře, aby se policisté mohli podívat dovnitř a zkontrolovat, jestli vězňové neuprchli nebo nespáchali sebevraždu. Byla tam taky polstrovaná lavice.